

108/95-ВР із змінами, внесеними згідно з законами України.

3. Постанова Кабінету Міністрів України “Про застосування контрактної форми трудового договору з керівником підприємства, що є у загальнодержавній власності” від 19 березня 1993 р. № 203.

4. Постанова Кабінету Міністрів України “Про умови і розміри оплати праці керівників підприємств, заснованих на державній, комунальній власності, та об’єднань державних підприємств” від 19 травня 1999 р. № 859.

5. Галузева угода між Міністерством аграрної політики України, галузевими об’єднаннями підприємств та Профспілкою працівників агропромислового комплексу України на 2003-2004 роки.

6. Оплата праці в сільськогосподарському виробництві. О. А. Аврамчук, О. Д. Балан, В. В. Вітвіцький, Ю. Я. Лузан, В. В. Павленко, О. В. Шкільов – К.: Центр “Агропромпраця”, 2000. – 464 с.

УКРАЇНА ТА ЄС: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ПРОБЛЕМИ ЗДІЙСНЕННЯ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Семко Ю.М.

Вінницький державний аграрний університет

В статті досліджуються проблеми впливу конкурентоспроможності української економіки як фактора прискорення інтеграційних процесів в ЄС.

Однією з основних тенденцій, що обумовлює глибинні структурні зміни в розвитку світової економіки протягом останніх десятиріч, є тенденція регіоналізації, призведеної світовими інтеграційними процесами, які, в свою чергу, тісно пов'язані з процесами глобалізації.

Глобалізація ринків завдяки потужним потокам інформації та новим технологіям засобів зв'язку посилює конкуренцію та прискорює зміну в соціально-економічних структурах. На сьогоднішній день наша країна опинилась у ситуації так би

мовити «перехрестя». З одного боку, ми прагнемо мати Росію стратегічним партнером, а Європу визначаємо нашим стратегічним курсом. Тому відношення України до будь-якого інтеграційного вектору має бути ретельно зваженим та егоїстичним, а вибір інтеграційного напрямку повинний стати предметом серйозного економіко-політичного стратегічного торгу.

Вибір зовнішніх пріоритетів – це насамперед внутрішня проблема самої України, оскільки переважна більшість проблем є, в першу чергу, наслідком її економічної та політичної слабкості. Ніхто не буде сприймати Україну як суб'єкта міжнародних відносин, лише па тій підставі, що вона – Україна і в неї вигідне геостратегічне чи економічне розташування. Перш за все, необхідно подбати про власну конкурентоспроможність як економічному, так і в політичному ракурсі.

Географічній близькість до ЄС набувають для України особливого значення при визначенні власних перспектив і резервів для підвищення рівня міжнародних торговельних контактів та рівня конкурентоздатності вітчизняної економіки на світовому ринку.

В той же час, сприймання відносин з ЄС як панацеї, що приведе Україну до бажаного членства є поки що не коректним. Адже Європейський Союз перебуває в асоційованих стосунках майже з 70 країнами світу. А проблема не стільки в географічній інтеграції, скільки в економічній. В сучасному вигляді економіка України небезпечна для Європи. Вітчизняний АПК, машинобудування, промисловість не конкурентоспроможні і у випадку приєднання України до ЄС важким тягарем ляже на економіку об'єднаної Європи.

Перш за все тому, що Україна сьогодні за рівнем ВВП на душу населення, вираженого за паритетом купівельної спроможності валют, – це 15% середнього рівня ЄС.

У рейтингах міжнародної конкурентоспроможності Світового економічного форуму в Давосі, Україна серед 80 країн, займає 77 місцем за конкурентоздатністю економічного зростання.

Якщо зіставити обсяги експорту в розрахунку на душу населення, наприклад, за останні чотири роки, то цей показник в Україні майже втричі менший, ніж у Польщі, і майже в 10 разів менший, ніж в Угорщині.

За надмірним енергоспоживанням і низкою продуктивністю робочої сили Україна ледь не б'є світові рекорди. Спостерігається негативна тенденція скорочення кількості прибуткових підприємств промисловості України. Так, прибуткові підприємства у 2003 р. склали 48% (у 2002 р. – 59%) від загальної кількості. Крім цього спостерігається недостатній обсяг інвестицій у вітчизняну економіку. Так, згідно з дослідженнями, проведеними Європейським банком реконструкції і розвитку, серед 26 країн з перехідною економікою за сукупними прямими іноземними інвестиціями на душу населення. А ті інвестиції, що залучаються в економіку України, спрямовані, в основному, в ті сфери діяльності, де можливе швидке обертання та отримання прибутку, а також в інші сфери діяльності у розрахунку на дешевизну кваліфікованої робочої сили. Така ситуація є досить шкідливою, оскільки капітал, розрахований на швидке обертання – тільки збільшує вразливість країни щодо впливу глобальних фінансових катастроф, а по-друге, маючи за конкурентну перевагу дешеву робочу силу – країна стає її заручником, бо подорожчання робочої сили призведе до відпливу інвестицій.

Подібні факти свідчать про вкрай низьку ефективність української економіки. В той же час одним з головних критеріїв готовності до членства – є здатність витримувати конкурентний тиск в єдиному європейському економічному просторі.

Проблема конкурентоспроможності – це ключова проблема для євро-інтеграційного курсу України.

Українська економіка на 2/3 залежить від експорту. В той же час динаміка зовнішньоторгового обороту свідчить, що за останні сім років зовнішній торговий оборот України скорочувався, досягнувши у 1999 р. свого найнижчого рівня, і тільки у 2001 р. ми вийшли за обсягом експорту на рівень 1996 р. Причому

зростання обсягів експорту за останні два роки пояснюється, у першу чергу вдалою кон'юнктурою, що склалася на міжнародному ринку.

При пошуках Україною свого місця у світовому поділі праці найперспективнішими є просування на зовнішні ринки високотехнологічної продукції. Адже українські високотехнологічні галузі визнані у всьому світі – це і літакобудування, і ракетно-космічна галузь, і суднобудування. Конкурентноздатними на світовому ринку залишаються виробництво бронетанкової техніки, важке енергомашинобудування.

Головним чинником інтеграції в ЄС є сьогодні переважно високі інформаційні технології. Тобто вкрай необхідно змінювати структурні пріоритети розвитку економіки, перейти на інноваційний шлях розвитку. Але поки що ситуація виглядає вкрай песимістичною. Так, на науку в бюджеті передбачено у 2002р. – 810 млн.гри., а у 2003р. – 802 млн. гри., в той час, рівень фінансування науки в ЄС – не менше 2,5% ВВП.

Міжгалузевого обміну технологіями і конструкціями в нас теж немає, хоча у світі до 60% новацій породжує саме він.

Відбувається зменшення виробництва наукомістких видів продукції і їх заміна більш простими і дешевими, у той час як на ринку наукомісткої продукції частка країн «великої сімки» складає 80%.

За інноваційною активністю виробничої галузі Україна ще не досягла навіть рівня 1995р. Питома вага інноваційної продукції в загальному обсязі промислового виробництва складає менше 7%.

В той час, як у провідних країнах світу до 60% підприємств щорічно впроваджують продукцію, що несе в собі нові знання і технологічні рішення,

Крім цього, посилення конкуренції у глобалізованому економічному середовищі на сьогодні вимагає значного підвищення стратегічної конкурентноздатності національних виробників, що можливо лише за умови забезпечення формування конкурентного середовища з пріоритетним розвитком

науки і культури, створенням високих технологій і підготовкою та стимулюванням кваліфікованих кадрів

За останні 10 років Україна на різних рівнях оголосила європейський вибір, але поки що нічого не зробила для запровадження реальної інтеграції на рівні країни, бізнесу, суспільства.

Україні необхідно ефективно використати сучасну зовнішньоекономічну кон'юнктуру на світових ринках. Зростання цін на метал (45% українського експорту), електроенергію (17%) додало б додаткові кошти на модернізацію виробництва. Залучаючи інвестиції з Росії та технології з Європи ми маємо змогу стати серйозними самодостатніми гравцями на ринку Росії та ЄС.

Особливу увагу необхідно приділяти освітньому рівню молоді. Активно розвивати перспективні напрямки науки, виділити ті сфери наукової діяльності, де наявні розробки високого рівня та ті, що можуть забезпечити конкурентні переваги відповідно до вимог сучасності, як, наприклад, гена інженерія і біотехнології, технології інформаційного суспільства, нанотехнології, аеронавтика і космос, безпека продуктів харчування і здоров'я.

Але, в будь-якому випадку, без вирішення внутрішніх проблем, перебудови економіки і формування дійсно демократичного суспільства просування України в об'єднану Європу неможливе.

Література:

1. Сиденко В. Р. Внешнеэкономическая деятельность: проблемы системной трансформации при переходе к рынку. – К., 1998.
2. Мурадов А. Д. Мировое хозяйство и переходная экономика. – К., 1998.
3. Козик В.В. Міжнародні економічні відносини. - К., 2002.
4. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Регіональна політика: досвід ЄС та його адаптація до умов України»//Регіональна економіка, 2003. - №4.